

החוש השישי של מארק שאגאל: הומור

רות דורות*

תקציר

מאמר זה חושף באמצעות בחינה וניתוח מבחר ציורים מהגלריה הענפה של מארק שאגאל, את היסודות הקומיים הנעים מן החיוך אל הצחוק המהווים אבן יסוד בתבנית הפרשנית של ציוריו. אלה יבחנו לפי קריטריונים קיימים הלקוחים מהמילייה השאגאלי הייחודי בהישענם על תיאוריות פילוסופיות ופסיכולוגיות. בועט במוסכמות החברתיות; שולל את חוקי המדע והטבע; שובר את ציפיות הצופה; מעוות צורות; מגזים מידות; מבטל מחיצות בין האדם לחיה; מתעלם מעכבות; מבקיע את המוצק; חודר מבעד לאטום; חושף את הסמוי. אווירה חלומית כבאגדות ילדים מפעמת ביצירות שאגאל ההומוריסטיות השופעות צרופים בלתי הגיוניים. כזה הוא ההומור השאגאלי החוצה מקום וזמן.

* ד"ר רות דורות, מרצה בכירה ביה"ס לארכיטקטורה אוניברסיטת אריאל